

КОНСПЕКТ

за държавен теоретичен изпит в ОКС „Магистър” по специалността „Адаптиран спорт и приобщаващо образование“

ПЪРВА ЧАСТ

1. Актуални проблеми на спорта и спорта за хора с увреждания. Основни нормативни документи в областта на спортните политики на европейско и на световно равнище.
2. Съвременни тенденции и приоритети в научните изследвания в областта на спорта за хора с увреждания. Научни издания в областта на Адаптираната физическа активност.
3. Оценка и прогноза на двигателната активност. Специализирани тестови батерии. Представяне на научни изследвания и резултати.
4. Същност, състояние и тенденции в развитието на Адаптираната физическа активност (АФА). Дефиниране на АФА. История и настояще. Етапи на социалната парадигма и ролята на АФА.
5. Теория на нормализацията. Теория на адаптацията. Човешките права и достъпа до спорт като човешко право.
6. Теория на универсалния дизайн - Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания.
7. Увреждането – дефиниции, тенденции, класификации. Медицински, социален и политически модел.
8. Увреждането като функционален модел. Международна класификация на функционирането, увреждането и здравето.
9. Предметни области и квалификационна рамка на АФА. Същност на адаптираното физическо възпитание, адаптирания спорт и адаптирана физическа рехабилитация.
10. Управление и “добро управление” в спорта за хора с увреждания. Управление на спората за хора с увреждания в България. Мениджмънт на спортни събития за хора с увреждания.
11. Адаптиран спорт – спорт за всички и спорт за високи постижения.
12. Гражданското общество и хората с увреждания. Социалните промени и хората с увреждания. Процесът „социална адаптация”. Спортът в социалното общество, адаптация на хората с увреждания.

13. Физическа активност, спорт и здраве при хора с увреждания – състояние и тенденции. Основни цели и задачи на физическа активност и спорт при хората с увреждания. Физическа активност и физическа дееспособност.
14. Приобщаващо образование – дефиниции, обхват, нормативно разглеждане, теоретични концепции, ползи и значение. Класификация на ученици със специфични обучителни трудности (СОТ) и специални образователни потребности (СОП). Педагогика на адаптираното ФВС.

ВТОРА ЧАСТ

15. Международни спортни движения за хора с увреждания. Паралимпийско движение.
16. Международни спортни движения за хора с увреждания. Спешьлолимпийско движение.
17. Международни спортни движения за хора с увреждания. Дефлимпийско движение.
18. Медико-биологични и терапевтични аспекти на АФА. Програми за ранна интервенция (умствени, физически, сензорни – една от трите групи по избор).
19. Адаптирана физическа активност при възрастни хора и възрастни хора с увреждания – функции, особености и добри практики.
20. Умствени увреждания – умствена изостаналост, разстройства от аутистичния спектър, синдром на Даун - особености на физическото и умственото и психическото развитие. Специфика на спортните дейности.
21. Церебрална парализа - особености на физическото, умственото и психическото развитие. Специфика на спортните дейности.
22. Гръбначно-мозъчни увреждания, ампутации, дисмелия - особености на физическото, умственото и психическото развитие. Малки хора. Специфика на спортните дейности.
23. Сензорни увреждания (зрителни) - особености на физическото, умственото и психическото развитие. Множествени увреждания - особености на физическото, умственото и психическото развитие. Специфика на спортните дейности.
24. Сензорни увреждания (слухови) - особености на физическото, умственото и психическото развитие. Множествени увреждания - особености на физическото, умственото и психическото развитие. Специфика на спортните дейности.
25. Психология на уврежданията, личностно изграждане на човека с увреждане. Особенности на комуникацията с хора с увреждания. Етични аспекти на спорта за хора с увреждания, етика в научните изследванията и етични норми в медийното отразяване.

26. Научни и технологични иновации в образованието и спорта за хора с увреждания. Развитие на адаптираното спортното оборудване. История и тенденции в развитието на специализираното оборудване за спорт за хора с увреждания. Киборгизация на пара спорта.
27. Организиране, ръководство и провеждане на специализирани програми по вид спорт (адаптирана гимнастика – спортна и художествена, аеробика, стречинг и адаптирани танци за хора с увреждания, баскетбол на колички, унифайд баскетбол, тотално включващ баскетбол, адаптирано ръгби, адаптиран хандбал, ситинг волейбол, футбол за хора с увреждания, голбал, адаптирана народна топка, адаптирани спортно-рекреационни, развлекателни и подвижни игри, боче, пара тенис на маса, адаптиран тенис на корт, адаптиран бадминтон, прецизно ориентиране, адаптирано катерене, бойни и прецизни спортове, адаптирани снежни и ледени спортове, пара атлетика, пара голф, адаптиран крикет)
28. Комплексна методика по адаптирани водни спортове (плуване, водна топка, гребане, каяк, ветроходство).

Литература:

1. Бяла книга на спорта, ЕК 2007
2. http://ec.europa.eu/sport/library/doc482_en.htm - основни документи, определящи приоритетите на европейските политики в спорта
3. Александрова, В., Адаптирано плуване за деца с увреждания. - София: НСА ПРЕС, 2021
4. Александрова, В., Джобова, С., Кирилова, И., Христов, О., Адаптирана физическа активност и спорт, Учебно помагало, София, 2019, e-book: www.nsa.bg
5. Включи и мен. Ръководство за приобщаване на деца с увреждания към физическа активност, спорт и развлечения. Образование и култура. НСА ПРЕС, С., 2010.
6. Джобова, С., Теоретико-приложни аспекти на спорта за хора с увреждания, Монография, София, 2018.
7. Банков П., Управление на спорта в свободното време, София: Бинс, 2007
8. Банков П., Управление на физическото възпитание и спорта в общините на Р България - анализ, *Спорт, наука, мениджмънт- гаранция за успех : Сб. науч. доклади: 75 г. катедра "Мениджмънт и история на спорта"* - София : НСА ПРЕС, 2017
9. Чаушева, Р., П. Банков, Политиката на Европейския съюз и управлението на развитието на спорта в България. *Спорт и наука* (София), LVI, 2012, N 2,
10. Чаушева, Р., Анализ на управлението на развитието на спорта в Р България в условията на преход, 2012
11. Политики, стратегии и добри практики в ЕС за повишаване на физическата активност. Национален център по общественото здраве и анализи, 2017.
12. Горненска, А., Проучване влиянието на физическата активност върху здравето и качеството на живот. Медицински Университет – София, 2016
13. Increasing physical activity among adults with disabilities. Physical Activity Guidelines for Americans. Exercise is medicine. 2014.

14. Влодова, И. Мултикултурализъм. Олимпизъм. Образование. НСА ПРЕС, С., 2018
15. Макинтайър, К., П. Депонио. Идентифициране и подкрепа на деца със специфични обучителни трудности. Поглед отвъд етикета, или как да оценим детето в неговата цялост. „Изток-Запад“, София, 2015
16. Янчева Татьяна, Психологическо осигуряване в елитния спорт / . - 2 изд. . - София : НСА ПРЕС, 2006 . - 160 с. ; 22 см Darcy S, S. Frawley, D. Adair, Managing the Paralympics 1st ed. 2017
17. Мутафова - Заберска, Ю., А. Димитрова. Социализация чрез спорта. В: Личност, мотивация, спорт. С., 2007.
18. Димитрова, А. Фактори и условия за социализация чрез спорта. В: Личност, мотивация, спорт. С., 2008.
19. Чавдарова-Костова, С. Идеята „Равен достъп до образованието“. Политически и концептуални основания. Образование, София, 2011
20. Към общ език за човешкото функциониране, уврежданията и здравето. Световна здравна организация, Женева, (WHO/EIP/GPE/CAS/01.3), 2002
21. КОНВЕНЦИЯ за правата на хората с увреждания. Ратифицирана със закон, приет от 41-ото НС на 26.01.2012 г. - ДВ, бр. 12 от 10.02.2012 г. Издадена от Министерството на труда и социалната политика, обн., ДВ, бр. 37 от 15.05.2012 г., в сила от 21.04.2012 г.
22. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ 2021 – 2030 г. София, 2020. <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1342>
23. Nemanja Rakicevic, Petar Kormushev, "Active Learning via Informed Search in Movement Parameter Space for Efficient Robot Task Learning and Transfer", In Autonomous Robots, Springer, 2019.
24. Brittain I., Aaron Beacom, (2018) The Palgrave Handbook of Paralympic Studies, published by Springer Nature
25. Sparkes Andrew C., Smith Brett. (2014). Qualitative research methods in sport, exercise and health isbn: 978-0-415-57834-9. New York: Routledge
26. Siebes, R. C, Wijnroks, L. & Vermmer A. (2002). Qualitative analysis of the therapeutic motor intervention programmes for children with Cerebral Palsy: an update. Development medicine and child neurology, 44, 593-603.